

Kinder Torah

Masei

בס"ד

Flattery Will Get You Nowhere

“Have a great day, Mr. Chovos!”
“You too Mr. Glick.”

Mr. Chovos and Mr. Glick walk out of the Beis HaKnesses together after the Shacharis (morning) prayers. They part ways and begin walking home. Mr. Chovos begins thinking about his problems.

“It is easy for Mr. Glick to wish me a great day. However, it is not so simple for his wish to be carried out. I owe a lot of money. The bank is threatening to foreclose my mortgage, the power company wants to cut off my electricity, the grocery store refuses to extend me any more credit, and my tuition checks to the Talmud Torah keep bouncing. I have to work hard all day, and also run around looking to borrow money to keep my family afloat. If I could just consolidate all of my debts into one small long-term payment, I would be okay. I just can't get credit for such a loan. Oy vey, what will I do?”

Mr. Chovos looks up, and much to his surprise, he sees the manager of his local bank standing in front of him. What a golden opportunity to speak to this important man! Perhaps in this relaxed atmosphere, Mr. Chovos can convince him to approve the loan that he needs. He smiles at the manager.

“Shalom Mr. Manager. I am sure that you do not recognize me, but I am Hammon Chovos, a client of your bank. I live here in the neighborhood. Can I help you with anything? Do you need directions? Are you looking for someone?”

“Thank you very much for your offer Mr. Chovos. I am actually looking for someone – Mr. Bissel Glick. Perhaps you can show me where he lives.”

“My pleasure Mr. Manager. I will walk with you to Mr. Glick's house.”

“Thank you very much Mr. Chovos. While we are walking, let me tell you something about Mr. Glick. He has big problems. He is the most dishonest person that I know. Not only does he refuse to pay his loans, but he spreads vicious false lies about our bank.”

Mr. Chovos winces. Even if these statements are true, they are *loshon hora*. It is definitely *ossur* (forbidden) for him to hear these words. However, he does not want to say anything that might possibly anger the bank manager. If he tells the manager

that he is speaking *loshon hora*, he will probably never get the loan. If he tries to defend Mr. Glick, the manager will surely be upset with him. After all, the manager clearly hates Mr. Glick. If he just keeps quiet, the manager will probably think that he is a fool and does not understand. Perhaps he can just smile and nod his head without saying anything. Mr. Chovos is truly confused. What should he do?

☪ ☪ ☪ ☪ ☪

“You shall not pollute the land in which you are (Bamidbar 35:33). The Chofetz Chaim, in the introduction to his monumental sefer, calls this flattery, and lists it as a negative commandment – number sixteen. He cites several Gaonim who draw the source from the Gemora (Sota 41a). Agrippas the king was reading the Torah. The *chachomim* praised him. When he reached the verse that states that a foreigner may not become king, tears began to fall from his eyes. He was a descendant of Hordos – a foreigner. The *chachomim* said to him, “Do not fear, Agrippas. You are our brother.” This statement of flattery sealed the fate of the Jewish people.

Included in this *aveyra* is speaking *loshon hora* about a person's enemy to flatter the person and gain favor in his eyes. Additionally, approving of someone else's *loshon hora* in order to find favor in his eyes is also considered flattery. In both cases, the sinner transgresses the sin of speaking or accepting *loshon hora* in addition to the sin of flattery. The Chofetz Chaim warns that a person should give up all of his money rather than transgress a negative commandment in the Torah. Therefore, Mr. Chovos should not have approved of the Manager's *loshon hora*. He should trust the Almighty, who has the power to provide him with the loan in a permissible manner.

Kinderlach . . .
Flattering a sinner is terrible. We have a mitzvah to correct a sinner, not to flatter him. The urge may be tempting when the sinner is an influential person who can grant you a favor that you need, or if he is a friend who has helped you in the past. How can you have the heart to correct him? Remember – the Torah forbids us from speaking or accepting *loshon hora*! When that *loshon hora* is for flattery, we have an additional *aveyra*. You are doing him and yourself a favor by stopping the *loshon hora*. How can you have the heart

to transgress two horrible *aveyros*? Don't you realize that Hashem can grant you the favor without the flattery? Don't get confused! Find favor in Hashem's eyes by not speaking *loshon hora*.

Sensitivity

Exile. A terrible punishment. One who kills a fellow Jew accidentally must flee to an *Ir Miklat* (Refuge City). He is isolated from family, friends, and familiar surroundings. In the days before telephones and mass transportation, this was a traumatic uprooting of one's whole life. He does not belong to the society in the *Ir Miklat*. He did not grow up there. His farm (which was his livelihood) was not there.

How do the residents of the *Ir Miklat* look upon him? Is he a stranger in a strange land, forever condemned to being a foreigner among the natives? Hardly. He is not alone. Other Jews had no portion in the Land of Israel. The *Leviim* had no farms. Their only source of livelihood was the gifts of *maaser* that they received from their fellow Jews. They lived in *Arei Leviah* (Levite cities). The *Keli Yakar* (Bamidbar 35:6) explains that these *Arei Leviah* were the *Arei Miklat* (refuge cities). The exiles could feel comfortable there because they were among other “strangers” who had no land.

Of course, the *Leviim* would not embarrass the exiles by reminding them of their fate. As the Gemora states, “Do not tell your friend about faults that both of you share” (Bava Metziah 59b). If you tell him that he is a stranger, he will say that you are also a stranger because you own no land. Therefore, we see that the exiles were saved the embarrassment of being reminded that they were strangers.

Kinderlach . . .
“Imma, Chaya was sent to the principal because she talked loudly in class.” Upon hearing this, Chaya begins to cry. The mother takes Dov aside to speak to him privately. “Dov, I am glad that you told me about Chaya. However, in the future, please tell me in private. You have embarrassed her in front of the family.” *Kinderlach*, do you see how the Torah worries about the feelings of the exile? Even someone who killed a Jew accidentally should not suffer embarrassment. How much more so our friends, classmates, neighbors, and family members.

יהגדת לבנד

פרשת מסעי

החנופה – שכרה אינה בצידה

"שיהיה לך יום נפלא, מר חובות!"
 "גם לך, מר גליק."

מר חובות ומר גליק יוצאים יחד מבית הכנסת לאחר תפילת שחרית, וכל אחד פונה לדרכו. מר חובות מתחיל לחשוב על בעיותיו.

"קל מאוד למר גליק לאחל לי יום נפלא, אך אין זה כה פשוט שאיחוליו יתגשמו. אני חייב כסף רב. הבנק מאיים לעקל את רכושי, חברת החשמל עומדת לנתק את זרם החשמל מביתי, במכולת מסרבים למכור לי בהקפה, וההמחאות שלי לתלמוד-תורה חוזרות בגלל חוסר כסיו. אני חייב לעבוד קשה כל היום, וגם להתרוצץ בחיפוש אחר הלוואות כדי שנוכל להמשיך ולהתקיים. לו רק יכולתי לצרף את כל החובות שלי להלוואה אחת גדולה לטווח ארוך, עם תשלומים נוחים, הייתי כבר מסתדר. אבל אין מי שיאשר לי הלוואה כזו. אין לי מושג מה לעשות!"

מר חובות מרים ראשו לרגע, ולהפתעתו הרבה הוא רואה את מנהל סניף הבנק המקומי עומד מולו. איזו הזדמנות פז לדבר עם איש חשוב זה. אולי פה, בשיחה לא-רשמית, יצליח מר חובות לשכנע אותו שיאשר לו את ההלוואה שהוא כה זקוק לה. הוא מחייך אל מנהל הבנק.

"שלום, אדון המנהל. אני בטוח שאינך מכיר אותי. אני מר המון חובות, בעל חשבון בבנק שלך. אני מתגורר כאן בשכונה. האם אוכל לעזור לך במשהו? האם אתה מחפש כתובת, או אדם מסוים?"

"תודה רבה לך על הצעתך, מר חובות. אני אכן מחפש מישהו – את מר ביסל גליק. אולי תוכל להראות לי היכן הוא גר?"

"ודאי, אדון המנהל. אלווה אותך עד לביתו."
 "תודה רבה לך, מר חובות. וכעת, בזמן שאנו הולכים יחד, אספר לך משהו על מר גליק. הוא בצרות גדולות. הוא השקרן הגדול ביותר שאני מכיר. לא רק שהוא מסרב להחזיר את חובותיו, אלא שהוא מפץ שקרים זדוניים על סניף הבנק שלי."

מר חובות נרעד. גם אם דברי המנהל נכונים, הם מהווים לשון הרע. ובודאי שאסור לו לשמוע את הדברים. אך אין הוא רוצה לומר משהו שעלול להכעיס את מנהל הבנק. אם הוא יאמר למנהל שדבריו הם לשון הרע, יש להניח שלעולם לא יאשר לו את ההלוואה. אם הוא ינסה להגן על מר גליק, גם אז המנהל ודאי יכעס עליו, שהרי ברור שהמנהל שונא את מר גליק. אם הוא רק ישתוק, המנהל קרוב לוודאי יחשוב שהוא שוטה, ואיננו מבין עניינים. אולי הוא יוכל רק לחייך ולנענע בראשו בלי לומר דבר? מר חובות נבוך מאוד. מה עליו לעשות?

סג סג סג סג

"ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה" (במדבר ל"ה, ל"ג). החפץ חיים, בפתיחתו לספרו הידוע, אומר (על בסיס דברי חכמים) שפסוק זה מתייחס לדברי חנופה, ומונה אותו כמצוות לא תעשה מספר שש-עשרה ברשימת המצוות שעוברים עליהן כאשר מדברים לשון הרע. המקור לכך הוא מהגמרא (סוטה מ"א ע"א), שם מסופר כיצד אגריפס המלך היה קורא בתורה, וכאשר הגיע לפסוק שנאמר בו "לא תוכל לתת עליך איש נכרי", החל לבכות, שכן הוא היה מזרעו של הורדוס – שהיה בן נכרים. אך החכמים שסביבו אמרו לו "אל תתיירא, אגריפס; אחינו אתה, אחינו אתה." והגמרא אומרת שם שבאותה שעה נתחייבו שונאיהם של ישראל (=ישראל עצמם) כליה, מפני שהחניפו לו.

בעבירה זו של חנופה כלול האיסור לדבר לשון הרע על אויבו של אדם כדי להתחנף אל אותו אדם ולמצוא חן בעיניו. בנוסף, הסכמה עם דברי לשון הרע שמדבר הזולת, במטרה למצוא חן בעיניו, גם כן נחשבת חנופה. בשני המקרים עובר החוטא על העבירה של דיבור לשון הרע או שמיעתה, בנוסף לעבירה של חנופה. החפץ חיים מזהיר שעדיף לאדם לוותר על כל ממונו מאשר לעבור על מצוות לא-תעשה אחת בתורה. ולפיכך, אין למר חובות להסכים עם דבריו של מנהל הבנק. עליו לבטוח בה' יתברך, שבידיו הכוח להמציא לידו את ההלוואה בדרך מותרת.

ילדים יקרים...

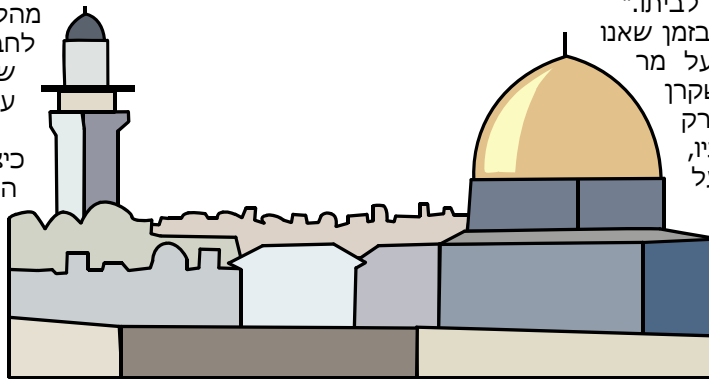
התחנפות לחוטא היא עבירה חמורה. מוטלת עלינו מצווה להוכיח את החוטא - ולא להתחנף אליו. ייתכן שהפיתוי יהיה גדול כאשר החוטא הוא אדם בעל סמכות היכול לסייע לכם, או אם הוא חבר שעזר לכם בעבר. איך ימלאכם לבכם להוכיח חבר כה טוב? אז יש לזכור: התורה אוסרת עלינו לדבר או לקבל לשון הרע! וכאשר דברי הלשון הרע הם למטרות חנופה, נוספת עליהן עוד עבירה. מניעת דיבור לשון הרע היא טובה גדולה גם לשומע וגם למדבר. איך ימלאכם לבכם לעבור שתי עבירות חמורות כל כך? האינכם מבינים שה' יכול להעניק לכם את הדבר שאתם מבקשים גם בלי חנופה? אל תהיו נבוכים! מצאו חן בעיני ה', כאשר אתם נמנעים מלדבר לשון הרע.

הגישות

גלות. עונש נורא. מי שהורג את חברו בשוגג, חייב לברוח לעיר מקלט, מבודד ממשפחתו, מחבריו ומסביבתו המוכרת. בימים שלפני המצאת הטלפון ואמצעי התחבורה, היה זה זעזוע נורא לכל מהלך חיי האדם. הוא לא שייך לחברה בעיר המקלט, הוא לא גדל שם, ונחלתו - אמצעי מחייתו, אינה עמו.

כיצד התייחסו אליו תושבי עיר המקלט? האם כאל זר ללא בית ונחלה? לא ולא. היו יהודים נוספים שלא היתה להם נחלה בארץ ישראל. שבת לוי. אמצעי מחייתם היחיד היה מתנות המעשר שקבלו מאחיהם היהודים. הם גרו בערי לויים. הכלי יקר (במדבר ל"ה, ו')

מסביר שערים אלו היו ערי המקלט. הגולים יכלו להרגיש שם בנוח משום שהיו סביבם עוד "זרים" ללא נחלה. וכמובן, הלויים לא ביישו את הגולים ולא הזכירו להם את גורלם. כמו שאומרת הגמרא, "מום שבך אל תאמר לחברך" (בבא מציעא נ"ט, ע"ב). אם תאמר לו שהוא זר, הוא יאמר לך שגם אתה זר כי אין לך נחלה. אנו רואים, אם כן, שנחסכה מן הגולים הבושה והמבוכה שבהזכרת עובדת היותם זרים.

ילדים יקרים...

"אמא, שלחו את דסי למנהלת משום שדברה באמצע השעור." כשדסי שומעת זאת היא מתחילה לבכות. "רחל, בפעם הבאה כשתרצי לספר לי משהו לתועלת, ספרי לי על כך ביחידות. ביישת את דסי לפני כל המשפחה." ילדים יקרים, הרואים אתם כיצד התורה דואגת לרגשותיו של הגולה? אפילו מי שהרג יהודי בשוגג אינו צריך לספוג בושות נוספות, קל וחומר חברינו, שכנינו ובני משפחתנו.